

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนของประชาชน
อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ชื่อผู้เขียน นายถนัด ไบยา

สาขารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารณสุขศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวพรพรรณ	จันทร์ประสิทธิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศรี	วงษ์เครือวัลย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์	ลิ่มตระกูล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์	พงษ์สนิทธิ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการใช้เกลือเสริมไอโอดีน และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนของประชาชนในเขตอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาถูกคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เป็นแม่บ้านที่เป็นตัวแทนของครัวเรือนจำนวน 2 หมู่บ้าน 143 หลังคาเรือน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการขาดสารไอโอดีนสูงในตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกต โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.4 มีการใช้เกลือเสริมไอโอดีนเพียงอย่างเดียว และใช้อย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 32.8 ของกลุ่มตัวอย่างใช้ทั้งเกลือเสริมไอโอดีนและเกลือเม็ดธรรมดา ซึ่งกลุ่มนี้มีการใช้เกลือเสริมไอโอดีนไม่สม่ำเสมอ ส่วนกลุ่มที่เหลือใช้เฉพาะเกลือเม็ดธรรมดา ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนของประชาชน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านสังคมเศรษฐกิจ พบว่าทั้งการศึกษาและรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยด้านการรับรู้ภาวะคอกพอกและบริโภคนิสัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับสาเหตุ การป้องกันและรักษาภาวะคอกพอกที่คล้ายคลึงกับแนวคิดทางการแพทย์ แต่มีบางส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีแนวคิดแบบดั้งเดิม จากการรับรู้ภาวะคอกพอกที่คล้ายคลึงกับแนวคิดทางการแพทย์ จึงก่อให้เกิดการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนในกลุ่มตัวอย่าง และผลทดสอบพบว่าการรับรู้ภาวะคอกพอกมีความสัมพันธ์ต่อการใช้เกลือเสริมไอโอดีนอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ นอกจากนี้บริโภคนิสัยของชุมชนที่นิยมบริโภคเกลือในชีวิตประจำวันยังเป็นปัจจัยช่วยเสริมให้เกิดการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนของประชาชน

ปัจจัยด้านการตลาด ประกอบด้วย ความสะดวกในการซื้อหาเกลือเสริมไอโอดีน การมีเกลือเสริมไอโอดีนจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ และราคาของเกลือเสริมไอโอดีนเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการยอมรับการใช้เกลือเสริมไอโอดีนของประชาชน ผลการทดสอบทางสถิติพบว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์ต่อการใช้เกลือเสริมไอโอดีนอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมการบริโภคเกลือเสริมไอโอดีนให้ได้ผลสำเร็จ จำเป็นต้องพิจารณาถึงการรับรู้ภาวะคอกพอกและบริโภคนิสัยของชุมชน ร่วมกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งจำหน่ายเกลือเสริมไอโอดีน ปริมาณของเกลือเสริมไอโอดีนที่มีจำหน่ายเพียงพอในชุมชน และราคาของเกลือเสริมไอโอดีน

Independent Study Title Factors Affecting the Acceptance of Iodized Salt
Among Villagers of Santisuk District, Nan Province

Author	Mr. Thanat Baiya		
Master of Public Health	Public Health		
Examining Committee	Asst. Prof. Chawapornpan	Chanprasith	Chairman
	Asst. Prof. Chusri	Wongkruawan	Member
	Asst. Prof. Prayong	Limtragool	Member
	Asst. Prof. Kannikar	Pongsanit	Member

Abstract

The main objectives of this descriptive study were to examine the consumption rate of iodized salt, and to determine the factors affecting the acceptance of iodized salt among villagers of Santisuk District, Nan Province. The study sample, which drawn through multi-stage random sampling, consisted of 143 house-wives residing in villages of Dupong Subdistrict where the high rate of iodine deficiency was still remained. Data were obtained through interviewing and observation according to interview schedule developed by investigator. Descriptive statistics, content analysis, and chi-square test were adopted for analysing obtained data.

The results revealed that 43.4 percent of house-wives adopted iodized salt regularly in their daily lives and 32.8 percent utilized both iodized and non-iodized

salt. Nonetheless, the rest of them used traditional salt only. The major factors affecting the acceptance of iodized salt derived from this study were as follows :

Socioeconomic factors including education and income were found to be statistically associated with the acceptance of iodized salt.

With regard to perception towards goiter and food habits factors, the majority of house-wives had their own perception of causation, protection and treatment of goiter similar to medical concept, even though some of them still withheld traditional concepts. As a results of their own beliefs similar in significant associated between perception about goiter and the utilization of iodized salt. In addition, food habits in terms of adopting salt in daily lives of the northern community was also facilitated the acceptance of iodized salt among the study house-wives.

The marketing factors comprising accessibility and availability of iodized salt in the study villages, as well as the price of iodized salt were also determine a highly significant association of the acceptance of iodized salt.

Therefore, these results indicate that in order to control iodine deficiency more effectively, any intervention should take into close consideration the traditional perception about goiter, food habits, together with an access to available iodized salt in the community as well as the cost of iodized salt.